

DOLENSKI

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtek - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROCNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej - Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 ameriške dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Štev. 41 (551)

Leto XI.

NOVO MESTO, 13. OKTOBRA 1960

UREJUJE uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNISTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice) - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno podjetje »Delo« v Ljubljani

IZGUBLJENI MILIJONI

Od 16. do 23. oktobra bo v Sloveniji teden varnosti pri delu. Vsa družba skrbi za zdravje delovnega človeka. Ta skrbi se ne manifestira le v dobro organizirani zdravstveni službi, v številu bolnišnic, zdravstvenih domov in okrevališč. Izkusnje nas uče, da je vzrok boleznim in nesrečam pri delu največ okolje, v katerem delavec-proizvajalec živi. To okolje - delavec dom, njegova družina, način prehrane, oddaljenost od delovišča - pa hkrati neposredno vpliva na proizvodnjo. Če je okolje, v katerem preživi delavca, dobro, bo delavec prišel na delo sproščeno in se mu bo lažje posvetil ter bo več in bolje proizvajal. Kadrovska socialna služba v podjetju naj skrbi za delavca in skuša izboljšati okolje, v katerem živi, saj so njegovi vplivi za proizvodnjo zelo pomembni. Naj torej poudarimo, da je od neposredne skrbi, posvečene delavcu, mnogo odvisno.

Družba porabi veliko sredstev za zdravstvo, nesreče pri delu pa izdatke še večajo. Naštetih bomo le nekaj števk, ki bodo to trditve osvedčili. V našem okraju živi 28.540 zavarovancev. V prvem polletju letošnjega leta je bilo izplačanih za 157.248 bolezenskih dni 74.689.000 din, za ambulantne preglede 25.035.000 din, za stroške zdravljenja v bolnišnicah 66.332.000 din, za zdravila 22.126.000 din, za polne stroške zavarovancev 15 milijonov din, za zdravljenje v

zdraviliščih 4.042.000 din, skupaj torej 207.224.000 din.

Posebno breme so nesreče pri delu. Zaradi le-teh je bilo izplačanih za 20.383 bolezenskih dni kar 10.161.000 din. Nesreče pri delu je bilo v prvem polletju 1458. To pomeni, da se je vsak dvajseti zavarovavec v prvem polletju onesrečil. Največ nesreč se primeri na poti pa delo in na povratku domov. Če torej seštejemo stroške za zdravljenje bolnih in teh, ki so se pri delu onesrečili, ugotovimo, da je družba v prvem polletju letošnjega leta porabila kar 217 milijonov 387.000 din v zdravstvene namene. Številka je zelo velika, če pa upoštevamo še to, da bolniki v času boleznij niso proizvajali, bomo ugotovili, da je bil narodni dohodek zato manjši. Zaradi nesreč pri delu se je zmanjšal za 49.628.000 din, zaradi boleznij pa za 359.407.000 din. Skupaj torej za 499.035.000. Torej smo v prvem polletju izgubili več kot pol milijarde dinarjev.

Številke, ki smo jih našli, zahtevajo resno razmišljanje. Novomeški okraj je tretji v republiki po številu nesreč pri delu, drugi pa zaradi nesreč, ki se pripete na poti na delo ali na povratku domov. Mnogo smo krivi sami. Okrajni zavod za socialno zavarovanje je letos priredil seminar za predstavnike komisij HTZ in varnostne tehnike. Povabljenih je bilo 49 ljudi, seminarja pa se je udeležilo le 29. Če analiziramo vzroke ugotovimo, da se

največ nesreč primeri zaradi nepravilno urejenih delovnih prostorov in nepravilnega načina dela, šele nato so vzrok nesrečam kršitve predpisov. Vse to nalaga organom delavskega samoupravljanja pa tudi občinskim zborem proizvajalcev nemajhne naloge. Delavski sveti morajo o nesrečah pri delu razpravljati konkretno na podlagi analiz. Vsako nesrečo moramo podrobno raziskati in najti neposrednega krivca ter tako nadaljnje nesreče onemogočiti. Teden varnosti pri delu naj ne bo samo kampanjska manifestacija, postane naj uvod v temeljitejšo odpravljanje velikega zla pri delu.

Ze uvodoma smo poudarili, da sta proizvodnja in delavčeva prizadetost v mnogočem odvisna od okolja, v katerem živi. Predstavniki zdravstvene službe so na zadnji seji okrajnega zbora proizvajalcev povedali, da je največ bolezenskih dopustov, ki trajajo tri dni. Kje so vzroki? Zdravniki v ambulantah so preobremenjeni, zato jim uide mnogo špekulantov. Težave bomo odpravili s povečanjem števila zdravnikov, z ustanavljanjem obratnih ambulant in z ustanavljanjem hospitalnih oddelkov pri obratnih ambulantah. Delavca, ki potrebuje tri dni bolniškega dopusta za delo na kmetiji, bomo poslali le enkrat za tri dni ležat v hospitalni oddelki pri obratni ambulanti. Pa ne bo nikdar več špekuliral.

Tudi družbeno prehrano smo zanemarili. Lani in predlani se je nekaj podjetij resno lotilo te naloge, ostala še vedno stoji ob trani. Obratne menze v okraju nudijo vsak dan 1700 delavcem malico, 470 delavcem kosilo in 550 delavcem večerjo. V okraju pa je zaposlenih 28.000 ljudi; najmanj dobra tretjina teh je od delovišča toliko oddaljena, da se na delo vozi. Oskrbeti jim moramo tople obroke in organizirati tudi dovoz na delo. To ni le naloga sindikata in gospodarskih centrov, ampak naloga delavskih svetov, kolektivov in zbora proizvajalcev. Le če bomo izboljševali življenjske pogoje delovnih ljudi in se res potrudili, bomo zmanjšali bremena zaradi boleznij in nesreč pri delu.

Marsijske so žene, matere in dekleta te dni vkuhale precej dobrot za šolske mlečne kuhinje, da bo čez zimo pestrejša izbira malice in dodatkov za učence se glavic. Na sliki: žene-zadružnice iz Mirne, o katerih berite kaj več na 6. strani današnje številke

V SOBOTO SE ZAČNE LETOŠNJI MESECTEHNIKE

Program prireditev za mesec tehnike

Iniciativni odbor za ustanovitev Okrajnega društva inženirjev in tehnikov ter Okrajni odbor Ljudske tehnike sta sestavila program prireditev in manifestacij tehnike, ki se bodo odvijale v mesecu tehnike. Tehnika postaja last ljudstva, zato žele prireditelji poudariti, da mesec tehnike ni samo manifestacija ozkega kroga strokovnjakov in organizacij LT. Želijo, da bi se prireditve udeležilo kar največje število ljudi - od šolske mladine, organizacij LT, mladine na sploh, skratka vse prebivalstvo, saj se bodo vsi pri tem seznanili s tehničnimi pridobitvami, katere tudi pri nas vse češče uporabljamo. Podrobnejše informacije, datumi vseh prireditev namreč še niso določeni, lahko dobe vse žele in vse organizacije pri prirediteljih, v kolikor ne bo to povsod na krajevno običajen način razglašeno.

a) Po vseh osemlečkih na okraju dogovorno z občinskimi odbori LT predvajanje sledečih filmov: Kolesar, Deset let elektrogospodarstva, Otroci in elektrika.

b) Predavanje in predvajanje strokovnih filmov po občinskih centrih v povezavi s kino-podjetji, obč. odbori LT in SZDL. Program filmov bo dostavil GO LTS.

c) Predavanje s filmi iz varnosti pri delu po nekaterih večjih podjetjih.

d) Zvezna razstava fotoamaterejev 27. septembra 1960 - Krško.

e) V okviru teh prireditev poteka tudi osemmesečno tekmovalje med občinskimi odbori LT.

KEMIJA

a) Ogled obratov farmacevtske industrije Krka Novo mesto ob otvoritvi novega obrata v Ločni, predvidoma 29. oktobra.

b) Ogled tovarne celuloze Krško, dvakrat tedensko po predhodnem dogovoru z vodstvom tovarne.

c) Predavanje: Pomen in vloga kemije v gospodarstvu ter

dov. Predavatelj: M. Bajt, ing. Rajčič, ing. Penca.

KMETIJSTVO

a) V novembru strokovna predavanja (14. XI.) na Zavodu za izobraževanje odraslih v Novem mestu za člane DIT. Tema: Kemija v kmetijstvu, Mehanizacija v živinoreji.

b) 5. XI. Ogled novozgrajenih hlevov na KO Zalog in Trška gora, zatem strokovna diskusija. Ogled bo organiziran po izgraditvi objektov za živinorejske strokovnjake, veterinarje in gojence z Grma. Pričetek ob 9 na Trški gori.

c) 15. X. Ogled stelnjinskih obratov v Beli krajini, zatem strokovno predavanje. Ogled bo prirejen za člane DIT. Po ogledu bo sestanek podružnice.

d) Predvajanje kmetijskih filmov za mladino po vseh osemlečkih na sedežih KZ.

GOZDARSTVO

a) 14. oktobra strokovna ekskurzija članov DIT v Pendičevko - posvet o sečnji in spravilu.

b) 27. oktobra dop. ogled tovarne vezanih plošč v Straži - zlasti za prosvetne delavce.

c) 30. oktobra ob 9. uri Zadrudni dom Dragatuš. Predava ing. Hladnik: Sodobne metode za povečanje produkcije lesa.

d) 14. novembra ob 16. uri Sindikalni dom Novo mesto: ing. Pečar - Razvoj lesne industrije v dolenskem gozdno gospodarskem področju.

e) 6. novembra ob 9. uri Zadrudni dom Gradec. Predava Jože Barič: Sodobne metode za povečanje produkcije lesa.

f) 19. novembra ob 9. uri Sindikalni dom Novo mesto - Strokovno posvetovanje članov DIT gozdarstva in lesne industrije o plantaznih in intenzivnih nasadih ter organizaciji službe in kmetijski premeni goz-

vorno z vodstvom podjetja v mesecu tehnike.

b) Strokovni posvet tekstilcev okraja Novo mesto.

c) Predavanja po občinskih centrih: Uporaba raznih tekstilov.

SPLOŠNE PRIREDITVE

a) Ustanovni občni zbor okrajnega društva DIT Novo mesto - 13. novembra.

b) Predavanje načelnikov za gospodarstvo po občinskih centrih: Družbeni plani občin ter razvoj gospodarstva s posebnim poudarkom na kader.

Program je sestavila komisija pri Inicijativnem odboru okrajnega DIT. Program je okviren in ne zajema programov občinskih društev LT, ki imajo svoj program še v izdelavi.

VREME

ZA ČAS OD 13. OKTOBRA DO 24. OKTOBRA:

Sredi oktobra ponovne padavine in hladno, nato približno tridnevno razdobje lepega vremena in postopoma topleje. Okrog 20. oktobra močan dež z ohlaiditvijo, sneg skoraj do nižin. Nato zopet nekaj dni lepo, a sprva hladno z močno slano.

TEKSTILNA STROKA

a) Ogled obratov v Novotekstu in predilnice v Metliki, dogo-

Le dve točki, toda temeljito!

V soboto, 8. oktobra, je zbor proizvajalcev OLO na skupni seji s plenumom Okrajnega sindikalnega sveta in Izvršnim

odborom OZSZ razpravljal o izobraževanju in varnosti pri delu. Dnevni red in poročila, oboje je bilo zelo kratko; odborniki pa so na seji kljub temu in morda prav zato v štirih urah podne razprave obe točki dnevnega reda temeljito obdelali.

Solstvo in strokovno izobraževanje sta naloga vse druž-

Danes razširjena seja Okrajnega odbora SZDL

Predsednik Okr. odbora SZDL v Novem mestu, tovariš Viktor Zupančič, je sklical za danes ob 9. uri razširjeno seja Okrajnega odbora Socialistične zveze, na kateri bodo razpravljali o stanovanjskih skupnostih in politiki stanovanjske izgradnje v okraju. V drugi točki dnevnega reda je poročilo in razprava o pripravah na krajevne in občinske konference SZDL.

be. Hiter razvoj proizvodnje terja vse več sposobnih kadrov, stari način solanja pa rastočim potrebam ni več kos. V bodočnosti moramo zato s tesnim sodelovanjem vseh kolektivov izdelati načrt strokovnega izobraževanja, ki bo zadostil vsem potrebam gospodarskega razvoja. Odborniki so se podrobno pogovorili o izobraževalnih centrih pri podjetjih in o izobraževalnih središčih, ki bodo nastala v gospodarskih središčih. Ocenili so vaje-niški sistem izobraževanja industrijskih delavcev kot preživel ter sprejel priporočilo, naj se strokovno solstvo prilagodi potrebam v gospodarstvu.

V drugi točki dnevnega reda so v razpravi načeli vprašanje vse večjih stroškov družbe za zdravstvo in rastočega števila nesreč pri delu. Ugotovili so, da bomo te stroške lahko zmanjšali le s povečano skrbjo kolektivov za delavčovo življenje in okolje, v katerem prebiva. Ker je bilo govorilo seje zelo obširno in hkrati zelo pomembno, poročamo o njem v posebnih sestavkih.

Nacaj
DUBRAVA FILM ZA GREB IN SVOBODA
»DUŠAN JEREŠ« iz Novega mesta prireditelja nacaj, v četrtek, 13. oktobra 1960, ob 20.30 v novomeškem Domu ljudske prosvete
RAZGOVOR O FILMU
- intervju s filmskimi umetniki - tuji in naši - ki sodelujejo pri snemanju filma RIMSKA SUZUNJA. Po intervjuju bo tudi program, ki so ga pripravili filmski umetniki.
(Na sliki: italijanska filmska umetnica Rossana Pedesola, ki bo nacaj sodelovala na javnem Razgovoru o filmu).

»Belokran'sko polje« je oživel

Solska zadruga »Belokranjsko polje« v Dragatušu je bila ustanovljena pred enim letom. Zelo jo solski zadrugi smo gojili že dolgo. Lansko leto smo sklicali ustanovni občni zbor in delo se je začelo. Sprejeli smo pravila in izvolili zadrudni svet. Ta je na prvem zasedanju izvolil upravni odbor in komisije za sekcije zadruga. Predvideli smo, da se bomo ukvarjali z naslednjimi panogami: s sadjarstvom, poljedelstvom, čebelarstvom, z rejo malih živali in varčevanjem.

Učenci višjih razredov so bili nad vsem tem navdušeni in takoj so se začeli opredeljevati za posamezna področja.

Marsikaj je bilo treba urediti: dobiti zemljo, poskrbeti za sadike, za hlevski gnoj, organizirati čebelarjenje. Na soli nismo imeli nobenega čebelarja. Imeli smo polne roke dela. Zadrudni svet in upravni odbor sta zasedala vsak teden ali štirinajstredno. Od splošnega ljudskega premoženja smo dobili približno 60 arov kraške, z grmičevjem zarasle zemlje. Prvi uspeh je bil tu. Direkcijo državnih železnic smo naprosili za 1 ha zemlje ob trasi projektirane železnice. Naleteji smo na razumevanje. Hvala jim! Dogovorili smo se tudi z bivšimi lastniki zemlje, ki so imeli tu še vedno posevke, da potem, ko pospravijo pri-

delke, mi prevzamemo zemljo. Vse je bilo steklo.

V zimskem času smo poskrbeli za čiščenje pečice. Na Tančji gori namreč raste na tisoče divjih češenj, ki jih nihče ne čepi. Radi bi pokazali ljudem, kako koristno je čepjenje.

Spomladni smo imeli smolo. Zacepili smo 98 češenj, ki jih je slana zelo prizadela. Spomladni smo zasadili 43 višenj, 21 orehov in 20 jablan. To bo naš nasad. Tu bomo mi gospodarji. Na najvseh površinah smo posadili 27 arov hibridne koruze in 5,4 a krompirja. Kako smo bili nasmehani pri izkopavanju krompirja! Krasen je, lep... same pohlave so se slišale. Kmetovalci so nam samo pri-trjevali.

V prihodnjem letu bomo imeli okrog 80 arov obdelovalne zemlje. Zopet bomo gojili v glavnem le dve kulturi: krompir in pšenjco. Že sedaj se pripravljamo na oranje. Obrdžali pa bomo tudi poskuse. Seveda smo imeli tudi težave. Predvsem s čebelarji. Nismo izkušeni, čebele so drage. Z letošnjim dohodkom zadruga jih bomo lahko nabavili. Čebelarji kmetijske zadruga so naše prošnje sprejeli z razumevanjem. Že spomladni je Slavko Benec obljubil pomoč mladim čebelarjem. Obljubil je panj čebel in še panje na podošo. Nekateri čebelarji so predlagali, da bi po dva čebelarja se-

stavila za nas po en panj. Zelo smo jim hvaležni za vso pomoč in strokovne nasvete.

Obiskal nas je čebelar I. D. in mladim zadrudnikom obljubil souporabo lepo urejenega čebelnjaka. Imel pa je smolo, nepridiprav mu je med letom zažgal čebelnjak. Povedal je, da nam sedaj ne more pomagati. Poprosili smo ga, naj nam odstopi ostanek čebelnjaka. Nismo se mogli sporazumeti. Kar naenkrat se oglašila tihja priča našega pogovora čebelar tov. Perušič iz Breznjaka: »Ej, kaj ne bi dal mladim čebelarjem, daj jim tisto, kar ti je ostalo, saj govoriš, da si socialist...«

I. je v obrambo dejal: »Pa jim ti daj!«

»Dobro,« je odgovoril čebelarjem tov. Perušič, »dam vam panj čebel in tudi pri čebelnjaku vam bom pomagal.«

Tako smo bili bogatejši za panj čebel in strokovne nasvete izkušnega čebelarja.

Povedati moramo še, da smo pomagali KZ v Dragatušu pri raznih opravilih. Vsega skupaj smo opravili 3334 delovnih ur. Razen tega je 56 pionirjev obrabalo hmelj in nabralo 2223 meric. Reči moramo, da je sodelovanje s kmetijsko zadrugo zelo uspešno in koristno.

Stane Zula

Za višjo tehnično raven

Tako nekako se je razvijala razprava na jesenskem plenumu okrajnega odbora LT v Novem mestu, ki je bila v prostorih okrajnega Zavoda za izobraževanje odraslih. Ta parola pa tudi sklep, ki je bil sprejet na zadnjem kongresu LT Slovenije, ki sta po izjavi navzočega zastopnika GO LTS tov. Pečarja našla zelo plodovita tla ravno v novomeškem okraju, ki si močno prizadeva resnično dvigniti tehnično raven in preiti iz mnogih zastarelih oblik v ustvarjalno delo, ki naj da družbi in predvsem gospodarstvu tehnično in strokovno boljši kader. Hkrati skuša med mladino še bolj dvigniti zanimanje za tehnično znanje in najnoveše izsledke na tem polju. Plenum je razpravljal tudi o predlogu sekretariata OO LT o osemmesečnem tekmovalju v tehnični dejavnosti, ki naj se začne z MESECEM TEHNIKE - 15. oktobra letos in zaključiti konec junija prihodnje leto. Delegati so dopolnili še nekatere nejasnosti glede točkovanja, da se določijo za ves okraj enaka merila. Navzoči zastopnik okrajnega odbora SZDL tov. PAJNIC je obljubil pomoč organizaciji SZDL na terenu. Nekateri občinski odbori LT so že v taki povezavi; zlasti v Brežicah in Novem mestu. Posebno važno je vprašanje strokovnega kadra pri obč. odbori LT ter njihovih komisijah, kar bo pomoč SZDL OSS in društev inženirjev in tehnikov le utrdila ter izpopolnila odbore, hkrati pa pridobila nove sodelavce, inštruktorje pri krožkih in klubih.

Naloga tekmovalja bo tudi pričeti z organizacijami LT in z višjo tehnično vzgojo pri KZ in v podjetjih, kjer bosta priskočila na pomoč OZZ in OSS. Naloga LMS bo vključiti mladino v to dejanost. Tu naj pripomnimo, da se je okrajna Zveza tabornikov vključila z vsemi svojimi organizacijami v tekmovalje in bo ob zaključku tudi prejela del razpisane milijonske nagrade OO LT.

Tekmovalni načrt je bil torej sprejet, dopolnjen s pravilki, z MESECEM TEHNIKE pa se začne odločilni boj za dosego čim večjega števila točk in za najvišjo nagrado. Vendar pri tem ne smemo pozabiti, da naj bo to plemenito tekmovalje, ki naj nas vse opozarja, da bo le višja tehnična raven v vsej tej akciji tako v mesecu tehnike kot v delu organizacij LT, ob tehu mladosti po občinah in konec junija prihodnje leto v Novem mestu na razstavi, resnično pokazatelj našega tehničnega napredka. S tem pa se bomo tudi najbolj oddolžili velikim žrtovani NOB in dali največji dar družbi in socialistični domovini ob velikem jubileju - 20 letnici začetka revolucije.

Marijan Tratar

PRED KRAJEVNIMI KONFERENCAMI SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA V OKRAJU

Občinska organizacija je osnova Socialistične zveze delovnega ljudstva

Pred krajevnimi konferencami organizacij Socialistične zveze smo naprosili sekretarja Okrajnega odbora SZDL tov. Romana Ogrina, da bi povedal našim bralcem nekaj najvažnejših ugotovitev o organizacijskih spremembah v SZDL glede na novi statut. Prosil smo ga za odgovor, kakšno je trenutno stanje glede organizacijskih sprememb v Socialistični zvezi v okraju in kako se občinska vodstva SZDL pripravljajo na konferenco. Na prvo in drugo vprašanje je odgovoril takole:

V kongresu SZDL je postavljen pred organizacije Socialistične zveze zelo obširne naloge pri nadaljnji izgradnji socializma in razvijanju socialističnih družbenih odnosov. Za boljše izvrševanje teh nalog je bilo potrebno spremeniti že zastarele metode dela organizacij Socialistične zveze in tudi organizacijsko strukturo. Zato je V. kongres sprejel tudi novi statut SZDL.

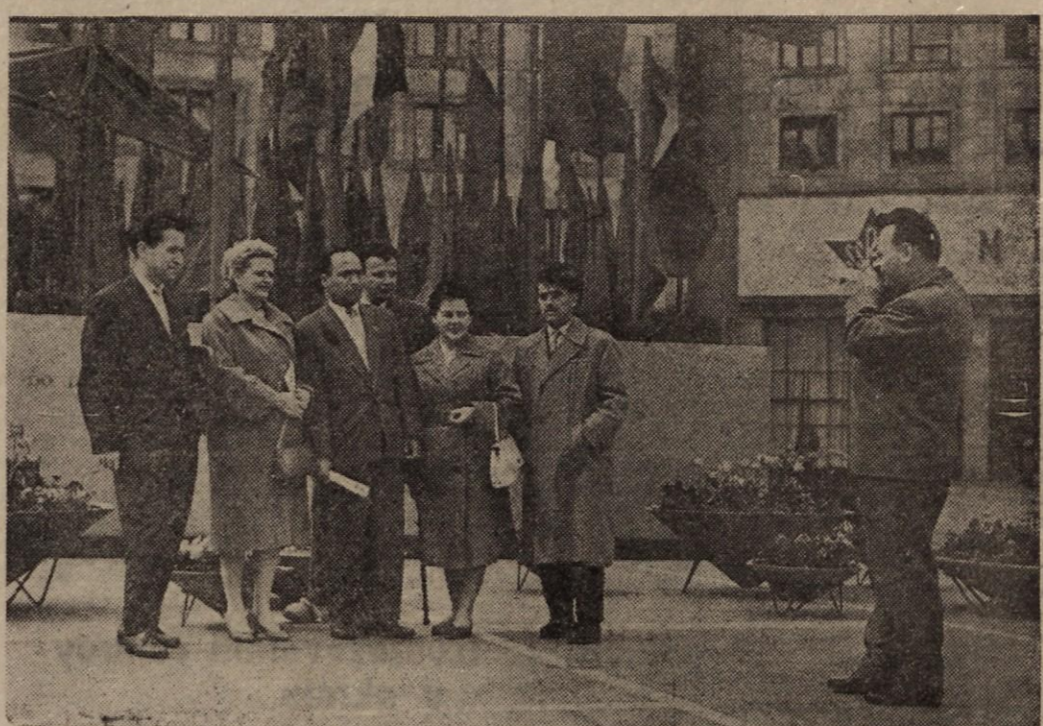
O vsebinskih in organizacijskih nalogah, ki jih je pred organizacije SZDL postavil V. kongres, so delegati in vodstva osnovnih organizacij že razpravljali na občinskih konferencah, ki so bile letos maja in junija; hkrati so se v grobem seznanili z gradivom V. kongresa. V tako imenovani dopustniški sezoni so odbori osnovnih organizacij in seveda tudi občinski odbori aktivneje kot doslej razpravljali o prilagoditvi organizacijske strukture novemu statutu SZDL. Že v avgustu, posebno pa v septembru, so postale organizacije SZDL posebno v nekaterih občinah zelo aktivne, saj so na njihovo pobudo občinski ljudski odbori pričeli sprejemati ocloke o minimalni agrotehniko za žitarice in travnike. Pred tem

tudi najnižje organe ljudske oblasti. S tem pa nimajo krajevne organizacije prav nič manjše vloge kot doslej osnovne organizacije. Nasprotno, pred njimi so se večje naloge: organizirati morajo državljane prek raznih sekcij, ki jih ustanovijo krajevni odbori SZDL, za izpolnjevanje iniciative članov in drugih državljanov pri obravnavanju političnih, gospodarskih, socialnih, kulturnih in drugih problemov komunalne skupnosti.

Doslej: 201 osnovna organizacija, po volitvah: 257 krajevnih organizacij SZDL in 155 podružnic

Po dosedanjih razpravah s članstvom SZDL predvidevamo, da bo v okraju namesto dosedanje 201 osnovne organizacije obstajalo 257 krajevnih organizacij Socialistične zveze in 155 podružnic, kar daje članstvu in drugim državljanom veliko večjo možnost neposrednega udeleževanja pri obravnavi vseh problemov v občini.

Do sedaj so odbori osnovnih organizacij in iniciativni odbori, kjer osnovnih organizacij ni bilo, v veliki večini, že razpravljali o pripravah na krajevne konference, kjer bi sedanji odbori poročali o dosedanjem delu organizacij Socialistične zveze. Na konferencah bodo govorili tudi o problematiki občine in njihovega krajevnega območja; hkrati bodo sprožili razpravo o družbenem planu za leto 1961 in o perspektivnem petletnem planu 1961-65. To zadnje je še posebej važno, da bo čimveč državljanov sodelovalo pri odločanju o stvareh, ki so najvažnejše za hiter gospodarski napredek občine. Občinski ljudski odbori bodo te naloge

Delegati našega okraja na V. kongresu SZDL v Beogradu (fotografira jih sekretar Okrajnega odbora SZDL Roman Ogrin)

Kdo bi pomagal »LISC«?

Konfekcija »LISCA« iz Sevnice je pred kratkim prošila ObLO za izdajo poročitvene izjave za 8 milijonov din premoštvnega kredita za nabavo električnih šivalnih strojev iz uvoza. Na seji Zbora proizvajalcev je direktor podjetja obvestil odbornike, da jim je dosedanji kreditor, ki bi jim teh 8 milijonov din posodil, odklonil posojilo zaradi posebnih razmer, ki so za njegova prava sredstva obveljala. Sporočil je tudi, da se v kmalu dograje-

Nova stanovanja v Brežicah

Zakoličena sta tudi dva 24-stanovniška bloka, ki ju bodo začeli graditi že letos. Brežiška bolnišnica gradi 9-stanovniški blok, ki bo vselvil v svoje uslužbenke in ljudi, ki dan za dnem prihajajo v Brežice. Težko je obdržati strokovnjake: tehnike, zdravnike, učitelje in profesorje, če jim ne nudiš primerne stanovanj. Podjetje »Gradbenik« te dni dograjuje tri dvojčke, v katerih bo po dvanajst stanovanj. V prvem, ki je že skoraj povsem gotov, bo 6 stanovanj dobila Kmetijska zadruga, drugih šest JLA, v drugem 6 občin in 6 JLA, tretjega pa bo dobila v celoti JLA.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Vse bolj javna je razprava o spremembah delitve dohodka. Nedavno tega so na sindikatih pa tudi Zvezna industrijska zbornica sestavili predloge, po katerih naj bi bistveno spremenili delitev dohodkov med podjetjem in skupnostjo.

Zakaj je potrebno spremeniti, oziroma izpopolniti sistem delitve? Razlogov, ki narekujejo take spremembe je veliko. Bralce bi spomnili le na nekaj najvažnejših. Sedanji sistem delitve ne upošteva nagrajevanja po učinku, pač pa je grajen na administrativnem določanju plač in je prišel zato v nasprotje s spodbudnejšimi oblikami notranje delitve v podjetjih. Osebnih dohodki niso več plača, meza, marveč priznanje za dejansko opravljeno delo in dejanske uspehe podjetja pri nakupu surovin in prodaji končnega proizvoda. Dosedanji sistem uveljavlja minimalne osebne dohodke kot osnovo, po kateri se izračuna, koliko od ustvarjenega dohodka dobi družba in koliko kolektiv. Minimalni osebni dohodki imajo v bistvu značaj stroškov, ker šta kolektiv pri delitvi odšteva od dohodka podjetja. Kolektiv deli dejansko le ostanek dohodka. Posledice tega so zelo čudne. Podjetja pogosto zapostavljajo več delavcev samo zaradi tega, da bi imeli večje vsote minimalnih osebni dohodkov, ker v tem primeru bolje odrežejo pri delitvi dohodka med skupnostjo in kolektivom. Manipulacije pa so seveda še drugačne. Marsikje spreminjajo kvalifikacijsko strukturo, z drugo besedo, vsem mogočim delovnim mestom priznavajo visoko kvalifikacijo, ker tudi to zagotavlja podjetju brez posebnega prizadevanja več sredstev. Še slabše je to, da takšen sistem prav navajajo delavci in uslužbenke k temu, da se bore za papirne kvalifikacije, ne pa za znanje, ki bi omogočilo večje uspehe na delovnem mestu. Če k temu dodamo še to, da takšen sistem delitve omejuje

Manj zaposlenih - večja proizvodnja

Pred štirinajstimi dnevi je bila v Prosvetnem domu v Brežicah seja občinskega zbora proizvajalcev. Na seji so razpravljali o izpolnjevanju letošnjega družbenega načrta brežiške občine, o pripravah za izdelavo prihodnjega perspektivnega plana in o težavah zaradi pomanjkanja obratnih sredstev.

Le poročila o izpolnjevanju družbenega načrta za letošnje prvo polletje je razvidno, da je bil družbeni bruto produkt uresničen za 46,3 odstotka, narodni dohodek pa za 46,3 odstotka. Najbolje se uresničujejo v gradbeništvu medtem ko so ostale panoge za nekaj odstotkov pod planom. V industriji najboljše izpolnjevanje ima le zavarna podjetja, ki je že v prvem polletju dosegel 88,8 odstotka družbenega bruto produkta. Plan izklopanja peska so uresničili že 60-odstotno. Omenbe vredno je, da so kljub podražitvi jamskega lesa uspeli znižati materialne stroške za dobrih 12 odstotkov. Nasprotno se rudnik Globoko leto leto razvija, težave ima le zaradi pomanjkanja obratnih sredstev. V prihodnje bo moral pri razdelitvi sredstev odmeriti večji znesek za lastna obratna sredstva, sicer bo prišlo do resnih težav.

Predlogi za novo delitev dohodka

nagrajevanje po učinku, lahko trdimo, da sedanji sistem deloma ohranja mezdne odnose, čeprav imamo vse materialne pogoje, da to dosledno ukinemo. Slabosti pa so še druge. Tako na primer podjetja slabo gospodarijo s stroji in surovinami, kar vse nekateri imenujejo tudi gospodarjenje z opredmetenim delom. Obresti na osnovna in obratna sredstva padejo med materialne izdatke in to prav gotovo ne spodbuja k smotrnemu gospodarjenju z opredmetenim delom in z obratnimi sredstvi. Se in še bi lahko naštevali slabosti, ki so, kot že rečeno, narekovele, da smo začeli pripravljati predloge, ki naj bi odpravili vsaj najosnovnejše slabosti.

Družbeni razvoj naj usmerjajo proizvajalci

navidezno zakonodavno. Zbor se sestane na sejo le kadar se nabere deset ali petnajst točk dnevnega reda. Razumljivo je, da odborniki tako obširnega gradiva ne morejo obdelati, zato je premalo razprav, izmenjava mnenj, predlogov in protipredlogov. Seja je sklica na le zato, da bi bili sprejeti sklepi. Zbor proizvajalcev pa je telo, ki naj bi občinskim organom posredovalo mnenje volivcev in proizvajalcev in usmerjalo politiko občine. Ker so seje preveč »nabite«, vse to ne pride do izraza. Odborniki ne razpravljajo, pač pa imajo glavno besedo razni referenti in upravni uslužbenici, ki so gradivo seje že vnaprej pripravili, zbor proizvajalcev se pa spremenj skoraj dobesedno v glasovalni stroj.

Družbeni razvoj naj usmerjajo proizvajalci

Na seji so razpravljali o izpolnjevanju letošnjega družbenega načrta brežiške občine, o pripravah za izdelavo prihodnjega perspektivnega plana in o težavah zaradi pomanjkanja obratnih sredstev. Le poročila o izpolnjevanju družbenega načrta za letošnje prvo polletje je razvidno, da je bil družbeni bruto produkt uresničen za 46,3 odstotka, narodni dohodek pa za 46,3 odstotka. Najbolje se uresničujejo v gradbeništvu medtem ko so ostale panoge za nekaj odstotkov pod planom. V industriji najboljše izpolnjevanje ima le zavarna podjetja, ki je že v prvem polletju dosegel 88,8 odstotka družbenega bruto produkta. Plan izklopanja peska so uresničili že 60-odstotno. Omenbe vredno je, da so kljub podražitvi jamskega lesa uspeli znižati materialne stroške za dobrih 12 odstotkov. Nasprotno se rudnik Globoko leto leto razvija, težave ima le zaradi pomanjkanja obratnih sredstev. V prihodnje bo moral pri razdelitvi sredstev odmeriti večji znesek za lastna obratna sredstva, sicer bo prišlo do resnih težav. Druga industrijska podjetja v občini so malenkostni pod planom, vendar ni bojazen, da plana ne bi dosegli. Čeže, da so podjetja začela resno razmišljati tudi o doslednem izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti. Tako je podjetje Agroservis pričelo proizvajati korinarsko podjetje v Dobovi. Ostala obratna podjetja so polletni plan sicer uresničila vendar realizacija dohodka ni povsem zadovoljiva, ker so materialni stroški še vedno preveliki. Tu obrtna podjetja bodo morala resno razmisliti o izboljšanju organizacije dela in doslednem izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti. Omeniti moramo še podjetje »Novokroja«. Po dosedanjih ugotovitvah nosi to podjetje samo ime socialističnega obrata, drugače pa ne se realizacije od privatnikov (zaten po cenah, ki so - po pripovedovanju odbornikov - precej večje kot pri privatnikih). Sekretar podjetja pošilja vse preveč po domače. Sicer ni so da bodo imeli s kolektivom tega podjetja poseben sestanek, na katerem bodo prišli zadevi do dna, potem pa podjetje na novo organizirali ali pa likvidirali. Kar zadeva gostinstvo, naj pomeno da je bil plan dosežen v 59 odstotkih. Monjo je narasel promet v Cateških Toplicah in v Mokricah. Polletni plan so presegli

cev in organov družbenega upravljanja v komunih. Vprašanje decentralizacije ni zajeto le v prenašanju pristojnosti iz okraja na občine, ampak tudi iz republike in zveze navzdol. Problema ne bomo rešili s predpisi. Odločujoča je pripravljenost okraju in občini, odločujoče je, če so v teh organih zavestno usmerjene sile, ki težijo k prenašanju pristojnosti navzdol in h krepitvi samoupravnih organov, pravice občine, njenih političnih pravic in aktivnosti, ali pa morda ta proces hote zadržujemo. Položaj je povsod že dozorel. Boljše, pametnejše in bolj dalekovidno je, če na občine kljub navideznim preprekam (gospodarska nerazvitost, kadrovska zaostalost itd.) prenašamo dosedanje funkcije okrajne. Naj delajo napake, v začetku brez tega gotovo ne bo šlo, okraj na naj postane rajne načelni kritik tej napaki. Tam, kjer so decentralizacijo uresničili, so uspehi že vidni. Prav decentralizacija bo po kazala, katere občine so sposobne živeti in katere ne. Občani bodo spoznali to sami in odločili: hočemo našo občino naprej, ali pa bolje bo za nas, če se priključimo sosedom.

Dotaknimo se zdaj še zborov proizvajalcev. Splošna ugotovitev je, da so zbori proizvajalcev v občino povezani le navidezno zakonodavno. Zbor se sestane na sejo le kadar se nabere deset ali petnajst točk dnevnega reda. Razumljivo je, da odborniki tako obširnega gradiva ne morejo obdelati, zato je premalo razprav, izmenjava mnenj, predlogov in protipredlogov. Seja je sklica na le zato, da bi bili sprejeti sklepi. Zbor proizvajalcev pa je telo, ki naj bi občinskim organom posredovalo mnenje volivcev in proizvajalcev in usmerjalo politiko občine. Ker so seje preveč »nabite«, vse to ne pride do izraza. Odborniki ne razpravljajo, pač pa imajo glavno besedo razni referenti in upravni uslužbenici, ki so gradivo seje že vnaprej pripravili, zbor proizvajalcev se pa spremenj skoraj dobesedno v glasovalni stroj. Mnogo bolje bi bilo, če bi se zbor proizvajalcev sestel enkrat samo za razpravo o problemih, ki jih moraš rešiti in bi jih temeljito pretresel. Iz te razprave bi morali občinski organi izluščiti gospodarske in politične zaključke, jih pri oblikovanju sklepov upoštevati in do prihodnje seje pripraviti. Sele na tej seji bi odborniki zbora proizvajalcev glasovali. Takega načina dela zborov proizvajalcev in občinskih zborov se nismo uveljavili. Velika odgovornost za to leži na predsednikih občin in na vodstvenem kadru. Če ne bo

Manj zaposlenih - večja proizvodnja

Podjetje »Gradbenik« te dni dograjuje tri dvojčke, v katerih bo po dvanajst stanovanj. V prvem, ki je že skoraj povsem gotov, bo 6 stanovanj dobila Kmetijska zadruga, drugih šest JLA, v drugem 6 občin in 6 JLA, tretjega pa bo dobila v celoti JLA.

Manj zaposlenih - večja proizvodnja

Na splošno lahko rečemo, da se snemice družbenega načrta v brežiški občini ugodno uresničujejo. Seveda bo za njih dosledno uresničitev treba še precej truda in naporov. Ko so govorili o pripravah za izdelavo perspektivnega in družbenega plana za prihodnje leto, so po podčrtali, da je treba v gospodarstvih organizacijah sprejeti potrebne ukrepe, ki bodo omogočili realizacijo dohodka in povsem zadovoljiva, ker so materialni stroški še vedno preveliki. Tu obrtna podjetja bodo morala resno razmisliti o izboljšanju organizacije dela in doslednem izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti. Omeniti moramo še podjetje »Novokroja«. Po dosedanjih ugotovitvah nosi to podjetje samo ime socialističnega obrata, drugače pa ne se realizacije od privatnikov (zaten po cenah, ki so - po pripovedovanju odbornikov - precej večje kot pri privatnikih). Sekretar podjetja pošilja vse preveč po domače. Sicer ni so da bodo imeli s kolektivom tega podjetja poseben sestanek, na katerem bodo prišli zadevi do dna, potem pa podjetje na novo organizirali ali pa likvidirali. Kar zadeva gostinstvo, naj pomeno da je bil plan dosežen v 59 odstotkih. Monjo je narasel promet v Cateških Toplicah in v Mokricah. Polletni plan so presegli

Družbeni razvoj naj usmerjajo proizvajalci

pa seveda ne smemo zaostajati za razvojem. Nedvomno pa smo dolžni obratne delavske svete in kolektive, kjer je ta proces zavestno začel, kar najbolj podpreti. Strokovni kolektivji so v nekaterih kolektivih prerasi organi delavskega samoupravljanja. Postali so neke vrste oblast, ki delavskemu svetu polaga v naročje izgotovljene sklepe, temu pa preostane le glasovanje. Takšna osnova strokovnih kolektiv je birokratska. So tudi kolektivji druge vrste. Direktorji sklicujejo pred važnimi odločitvami predstavnike družbenih organizacij, ki v podjetju delujejo (sindikati, ZK in podobne) in z njimi »načelno« osvojijo nek sklep. Namen je zelo prozoren. Upravno vodstvo se skuša skriti za hrbet družbenih organizacij. Koncept strokovnih kolektiv obeh vrst je popolnoma zgrešen, s tem pa ne mislimo reči, da so v kolektivih strokovni kolektivji nepotrebni. V njih naj se zbirajo mlajši in starejši strokovnjaki, predvsem pa oni, ki v proizvodnji neposredno sodelujejo. Naloga strokovnega kolektivja ni načelno odločati; delavski svet naj ga pooblasti za rešitev nekakega težjega proizvodnega ali drugega problema v podjetju. Nato pa naj o rešitvi, ki jo je strokovni kolektiv predlagal, odloča delavski svet na seji.

Dobrnjič praznuje

V Dobrnju je bil 18. oktobra 1943 zbor slovenskih protifašističnih žena. V spomin na ta dogodek praznuje kraj vsako leto 18. oktobra svoj krajevni praznik.

DOBRNJIČ DANES

Javno razsvetljavo, in sicer tri luči je dobil Dobrnjič za letošnji krajevni praznik. Veljala bo okoli 120.000 dinarjev. Nekaj sredstev bo prispevala občina, nekaj pa elektrifikacijski odbor.

Mesnice Dobrnjič po vojni še ni imel, zato pa jo dobi za krajevni praznik. Sredstva za njeno ureditev bodo zbrali z veselico, nekaj pa bo prispevala kmetijska zadruga.

Krajevni odbor je organiziral popravilo poti in gradnjo mostička v Vrbovcu. Vsa dela so opravili domačini, ki so prispevali tudi ves potreben material in denar za cement. Samo most je vreden okoli 100.000 dinarjev. Krajevni odbor je organiziral še popravilo nekaterih drugih potov.

Autobusno zvezo so dobili Dobrnjičani letos z Novim mestom in Ljubljano. Obe zvezi sta zelo koristni.

Delo SZDL na Senovem

Konference osnovnih organizacij SZDL so v skoraj vseh organizacijah že uspešno potekle. V prihodnjih dneh bodo konference še v preostalih osnovnih organizacijah. Člani Socialistične zveze na vasi so na vseh konferencah živahno razpravljali o komunalnih problemih: o vodovodih, o cestah in o elektrifikaciji. Resno so se lotili tudi vprašanja šolstva, saj bo treba v bližnji bodočnosti odločiti, v katerih krajih bodo popolne osemletke.

Sejem sodobne elektronike v Ljubljani

V dneh od 15. do 23. oktobra bo v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču 7. mednarodni sejem elektronike, telekomunikacij, avtomatizacije in nuklearne tehnike. Sejem bo prikazal najnovejša dosežka na tem polju. Za letošnji mednarodni sejem »Sodobna elektronika« je v svetu veliko zanimanje, saj bo na njem sodelovalo kar 18 držav. V času sejma bo več posebnih posvetovanj in predavanj.

lo ugodni. Razen teh dveh avtorbov pa vozil še posebnih 42 sedežnik delavce v Litostroj.

Kmetijska zadruga je dosegla do 1. polletja 45 milijonov dinarjev »rometa, njen letni plan pa znaša 85 milijonov dinarjev. S kooperacijo dosega zadruga vedno večje uspehe. Lani je bil povprečen pridelek v pogodbenem sodelovanju za 25 do 30 odstotkov slabši kot letos, ki je znašal 38 do 40 mtc na hektar. Razen tega so sejali predlaniškim italijansko pšenico na 33 ha, lani na 42 ha, letos pa jo bodo predvidoma na 70 do 100

Načrt: 15 izobraževalnih centrov v okraju

Po načrtu strokovnega izobraževanja zaposlenih je predvidenih v okraju 15 izobraževalnih centrov pri večjih industrijskih podjetjih. Ti centri so predvideni pri SGP Plomin, Novolesu, Industriji obutev, Novoteku, IMV, Tovarni zdravil Krka, Tovarni celuloze in papirja, Videm - Krško, Tovarni pohištva, Brežice, v rudnikih Senovo, Krmelj in Kanjižarica, v Beltu in v Kmetijskem gospodarskem posestvu v Novem mestu.

Najbolj so zaželeli doslej centri pri SGP Plomin, v Tovarni celuloze in papirja v Vidmu-Krškem, v Tovarni pohištva v Brežicah, v Beltu in v rudniku v Kanjižarici. Ostali kolektivi po najboljših močeh centrov pripravljajo, saj so že spoznali njihov veliki pomen. Nerešeno je še vprašanje izobraževalnega centra v Tovarni šivalnih strojev na Mirni, kjer se zaradi obilice drugih poslov zanj še niso odlo-

čili, čeprav tudi oni čutijo, da brez centra ne bo šlo. V Kopitarju v Sevnici se za izobraževanje svojih delavcev poslužujejo izobraževalni centri svoje stroke v drugih podjetjih.

6. oktobra je bil v brežiškem Domu JLA občni zbor Društva prijateljev mladine. Nabrabo se je kar lepo številno članov in prijateljev društva, ki so z zanimanjem sledili poročilu o delu, ki ga je podala predsednica društva Savice - Zorkova.

DPM je pripravilo v mnuli sezoni jeklovanje za predšolske otroke v mestu in okolici ter organiziralo otroško masškarado, Pogostilo je pionirje na šahovskem in pevskem tekmovanju, sodelovalo in pomagalo je za dan mladosti, pripravilo letovanje na morju, urejalo otroško igrišče... in opravilo še mnogo drobnih akcij, ki ljudem niso znane. Nenehna siirb za mladi rod,

Dopisna šola v Ljubljani

razpisuje vpis

v I. letnik dopisne ekonomske srednje šole, v dopisno administrativno šolo, v I. in II. stopnjo dopisne splošneizobraževalne šole (osemletke), v I. stopnjo jezikovnega tečaja za nemški ali italijanski jezik.

Pravico do vpisa v vse šole imajo člani organizacije Zveze borcev in otroci padlih borcev.

V dopisno ekonomsko srednjo šolo in v tečaje tujih jezikov se lahko vpišejo tudi člani sindikatov.

Začetek šolanja bo v mesecu oktobru za vse šole razen za administrativno, ki se bo začela v januarju.

Prijave pošljite do 20. oktobra na naslov:

DOPIŠNA ŠOLA, Ljubljana, Likozarjeva 3

Program prijave in navodila za vpis in šolanje v Dopisni šoli dobite pri okrajnih in občinskih odborih ZB, pri občinskih in okrajnih sindikalnih svetih ali v Dopisni šoli, Ljubljana, Likozarjeva 3, telefon 30-043.

Za posebne informacije priložite znamko za odgovor v znesku 20 din.

ZLATA POROKA V ČRNOMLJU

V soboto, 17. septembra 1960 je bila na Matičnem uradu v Črnomlju slavnostno potrjena

zveza med zakoncem A. in B. in Anjo Špehar iz Dolnje Pake št. 3. Tega dneva sta praznovala zakonca zlato poroko. Na sliki: jublanta, ki se vpišujeta v matično knjigo kot zlatoporočena, njuna hčerka in predsednik ObLO Črnomelj tov. Janez Zunič. - Zlatoporočena želimo v imenu vseh znancev, prijateljev in sorodnikov še mnogo srečnih let!

Kolektiv »BETI« v Metliki je 7. oktobra ob 11. urah izpolnil proizvodni plan za leto 1960. Izdelali so za 320 milijonov dinarjev blaga. Lani je 186 zaposlenih naredilo do konca leta za 318 milijonov vrednosti, letos so pa z 207 zaposlenimi uresničili plan skoraj tri mesece pred rokom. Produktivnost se je letos povečala za 12 odstotkov. Uspeh je toliko večji, če upoštevamo, da je kolektiv brez zastoja v proizvodnji preselil letos vso lovarno v nove prostore.

Na seji delavskega sveta Rudnika na Senovem so razpravljali o proizvodnji in ugotovili, da so plan prvega polletja presegli za več odstotkov. Zaradi rastočih neupravičenih izostankov so sprejeli sklep, da bodo vse člane kolektiva, ki bodo kršili delovno disciplino odpuščali. Sklenili so pospešiti priprave za ustanovitev izobraževalnega centra, ker so potrebe po strokovnem izobraževanju rudarjev vedno večje.

Večerno politično šolo v okviru senovske delavske univerze obiskuje 24 slušateljev; izmed teh je 12 članov rudniškega kolektiva. Delavska univerza pripravlja tudi dopolnilno osemletko za vse tiste, ki se zaradi pomanjkljive izobrazbe ne morejo izobraževati v šolah za odrasle in v strokovnih šolah.

Cesta skozi Metliko - asfaltirana. Deževno vreme v zadnjih tednih je močno zaviralo cestna dela tako na podgorški strani Gorjancev kot v Metliki. Kljub temu so bili od Zabe vsaj proti Težki vodi položeni prvi kilometri asfaltnega betona, minuli teden pa se je od tam finišer premaknil v Metliko in pričel asfaltirati cesto skozi mesto. Sicer je del vseh priključnih del, vendar je vse še kar zadovoljivo napredovalo, tako da je bil v nedeljo popoldne na vsej cesti skozi mesto položen betonski asfalt. S tem je bila cesta tudi odprta za vozni promet.

V bližnji prihodnosti bo treba seveda urediti tudi pločnike, ki so zdaj posuti le z grobim gramozom. Hkratno pa bo zaplano urediti na novi cesti red gledič dogona živine ob sejmiskih dnevih, obenem pa paziti, da ne bodo vznikli v vprežno živino vozili preko granitnih robnikov na krajih, kjer voznja ni dovoljena.

OBIŠČITE

tudi vi najbližjo knjigarno: seznanite se z novimi knjigami slovenskih založbi Od 15. do 19. oktobra: poseben popust za kupce knjig!

Koristno delo DPM v Brežicah

pomoč revnim, bolnikom... DPM pripravlja tudi novo otroško igrišče in organizira pionirske hišne svete na Vodnikovih cestah.

Zatem je predavala Milica Bartenjeva iz Ljubljane, ki je govorila o temi »Otrok ni kriv«. Predavanje je šlo ljudem res do srca.

Koliko mamc si je skrivaj otrolo solze in tudi očetje niso ostali ravnodušni ob toplih besedah predavateljice. Na stavljenja vprašanja je gov. Bartenjeva odgovarjala in materinski svetlovala. Ugotovila pa je, da - tako kot povsod - očetje posvečajo preveliko pozornost svojim otrokom in prepuščajo vzgojo zgolj materam, kar je popolnoma zgrešeno.

Več občni zbor je izzvenel v skrbi za mladi rod in za njegovo srečno življenje. Ker je stari odbor DPM delal zelo dobro, smo ga ponovno izvolili, namesto odšlih odbornikov pa smo izvolili nove. Želimo jim mnogo uspehov pri njihovem plemenitem delu!

TRAJEK JE ZACEL VOZITI MED KOPNIM IN CRESOM. Na tej 14 milj dolgi progi voz trajekt »Vanga« dvakrat dnevno ter povezuje otoka Cres in Lošinj s kopnim. Naenkrat lahko prepele 20 osebnih avtomobilov in 200 potnikov. Vožnja traja približno dve uri. Nekatera avtobusna podjetja se zanimajo za možnost stalne avtobusne zveze s Cresom in Lošinjem.

Pestro delo mladih združnikov

Odlotili smo se, da obiščemo nekaj sekcij mladih združnikov. Izbrali smo tri: sekcijo mladih združnikov v Veliki Loki, Stefanu in Mirni. Te sekcije so med najboljšimi v okraju. Niso velike, štejejo do petindvajset članov. Čeprav so bile ustanovljene šele pred nedavnim, v Stefanu in na Mirni februarja letos, v Veliki Loki pred enim letom, so mladinci in mladinke, mladi združniki, z vso resnostjo poprijeli za delo in ga ne mislijo kar tako čez noč opustiti. Zanimajo, na kateri delovni je prav tako kot naša... pravi. »Sami orjemo, okopavamo, sadimo...« Ure njihovega dneva niso več prazne. Sedaj vedo, kako je treba delati in zakaj je treba delati. Na strokovnih predavanjih se seznanjajo z zemljo, na kateri delajo, s kultura, ki na tej zemlji uspevajo. ABC poljedelstva je že za njih.

Govoril sem s predsednikom in podpredsednikom sekcije mladih združnikov v Veliki Loki. To sta Jože Klemenčič in Stefan Kamin. Prvi obiskuje IKS v Ljubljani, drugi pa je slušatelj učiteljskega v Novem mestu. Pogovor je hitro stekel.

»Pred letom je bilo,« je odgovoril Jože na vprašanje, kdaj so ustanovili njihovo sekcijo. »Imeli smo mladinske sestanke. Nekega dne smo se začeli pogovarjati o mladih združnikih, ki so že uspešno delovali drugod po Sloveniji. Pozikovali smo, smo sklenili. Ni ostalo samo pri poziku. Od KZ Velika Loka smo dobili štirideset arov zemlje. Po sejali smo hibridno koruzo. V jeseni smo si za nagrado, ki smo jo dobili za pridelek, kupili radio in gramofon.

»Ste lani sodelovali v tekmovanju mladih združnikov?«

»Tekmovali smo. Za našo koruzo smo dobili drugo nagrado.«

»In letos?«

»Letos naša sekcija sodeluje s KZ Sentilovrenc. Zemljo, ki smo jo imeli lani, smo morali pustiti, ker jo je zadruga potrebovala zase. Iskali smo drugo. Poustajali so nam slabo. Potem smo je dobili dva kosa. Eden je v ravnini, drugi pa je v bregu, tako da komaj prides s traktorjem do nje. Skupaj imamo letos trideset arov. Letos bo s pridelkom malo slabše, ker seme ni bilo dobro kadije-

no. Drugo leto bomo morali paziti na seme,« je malo zakrbljeno pripovedoval Jože.

»In kakšnim uspešnim sodelovanjem pri vas?« ga še vprašam.

»Februarja letos,« je odgovoril podpredsednik Stefan Kamin, »smo imeli v Trebnjem seminar za mlade združnike. Štirje člani naše sekcije so se ga udeležili. To so bila organizacijska, politična in gospodarska predavanja. Več predavanj pa je imel tudi naš Foremna v Mirni Loki. Predaval nam je o živinoreji, hibridni koruzi, o gojitvi semenstega krompirja itd. Med člani naše sekcije je bilo za ta predavanja veliko zanimanje.«

»Kaj so člani vaše sekcije po poklicu?«

»Nekaj je kmečke mladine, precej je tudi šolske. Mislim, da je povsem nepravilno mnenje, da imajo biti v sekcijah mladih združnikov samo kmečka mladina. Res je, da bo tistim, ki se bodo odločili za delo v zadrugi, delo v sekcijah mladih združnikov najbolj koristilo, vendar je prav, da se tudi tisti, ki so se odločili za študij po raznih šolah, seznanijo s kmetijstvom, ki je v Jugoslaviji še vedno ena najvažnejših postavk.«

Povedala sta še, da si drugo leto želijo boljše zemljo, da bi si radi kupili magnetofon itd. Skratka: različnih želja in hotenj imajo dovolj. Tudi volje jim ne manjka. To pa je najvažnejše! Ana Franca, predsednica ljudske mladine v Stefanu pri Trebnjem, članica sekcije mladih združnikov, je povedala nekaj besed o delu mladih združnikov v Stefanu.

»Mladinska organizacija je bila pri nas osnovana lani leto. Vendar je bila zelo mrtva in delo sploh ni napredovalo. Sekcija mladih združnikov je bila tista, ki je spodbudila mladino k delu...«

Sekcija mladih združnikov je bila ustanovljena februarja letos. KZ v Trebnjem jim je dodelila 58 arov zemlje.

»Letos smo posadili hibridno koruzo. Pridelek ne kaže najbolje. Vendar ne bomo popustili...« pravi.

Sekcija mladih združnikov vodi v Veliki Loki delavce v zvezi v Ljubljani. Za sekcijo pa po-

sebnost skrbita Milka Verbič, tajnica in Nace Štrumbelj, gospodar.

»Precej članov našega mladinskega aktivna dela v sekciji mladih združnikov. Šhajališče mladine je bila dolga leta gostinja. Hčemo in moramo prekiniti s tem. Res da so lahko sestanki na prostem, doma, vendar bi potrebovali mladinsko sobo...«

Mladinska soba, izlet, na katero bodo šli, ko bodo izbrali pridelek zadrugi, italijanska pšenica, ki jo bodo posejali, to so njihovi načrti.

Na ekonomiji Zapusje pri Mirni sem naletel na skupini mladih, ki so delali pod kozolcem.

»Kdo med vami, ki dela v sekciji mladih združnikov?« sem vprašal.

»Jaz,« so odgovorjali. »Jaz tudi...«

»Koliko pa vas je v sekciji?«

»Šestindvajset,« se je glasil odgovor.

Jože Klemenčič in Stefan Kamin iz Velike Loke

Naši novi naročniki

- Volčanski Rezi, Artiče 5; Pezdero Fani, LIC Črnomelj; Jaklič Jože, Zemelj 19, Gradec; Selan Leopold, Dol. Prekopa 21, Kostanjevica na Krki; Zagorec Jože, Orehovec 44, Kostanjevica na Krki; Račić Anica, Drnovo 76, Leskovec; Selan Marija, Kamniška 14, Ljubljana; Zveza inž. in teh. LRS, Erjavčeva 15, Ljubljana; Brečko Jože, Radeč, Loka pri Zid. mostu; Glavič Marija, Zirovnica 6, Loka pri Zid. mostu; Goršek Marija, Loka 30 pri Zid. mostu; Mraz Franc, Račica 45, Loka pri Zid. mostu; Mraz Jožeta, Okroglica 23, Loka pri Zid. mostu; Račman Silva, Breg 11, Loka pri Zid. mostu; Volarič Silvo, Sentjur, Loka pri Zid. mostu; Zevnik Daniel, Sentjur, Loka pri Zid. mostu; Klantec Marjan, Zalog 11, Novo mesto; Občinski sindikalni svet, Novo mesto; Petrov Simen, Koštalova 2, Novo mesto; Jerak Alojz, Korintica 36, Raka; Blaznik Silva, učit. Sentjan 9/a na Dol; Krasar Franc, gostilna, Smihel; Staniša Albin, Rogarje vas 37, Smihel; Bolničarska šola Majde Silve, Smihel; Mrgole Jože, Telče 18, Trzinče; Znidaršič Franc, Druščice 3, Trzinče; Grandić Anton, Sejenca, Vel. Loka; Burger Andrej, V. p. 3065/10 Sombor; Cvelbar Viktor, Trg oktobrske revolucije 5, Kruševac; Cinkole Lojze, Kurz DOZ, Niška banja; Judež Marija, Trojane 14, Krišan Franc, V. p. 6300/A Benkovec; Potončnik Ferdi, V. p. 9085/1 Niš; Rugeš Silvo, V. p. 1328/D Komiza, otok Vis; Setinšek Franc, Kidričevo 47, Velenje; Smuk Lojze, Vojna pošta 5887/31 Kumanovo; Staniša Raško, Vojna pošta 8775/15 Sarajevo; Šimenc Stanke, V. p. 2477/2 Skopje; Šurja Jože, V. p. 6316/B Pakovo; Urbančič Anton, V. p. 7345/10 Split; Zupančič Franc, V. p. 3065/10 Sombor; Jazbinšek Ernest, bolnica Valdoltra, Ankarana; Zupančič Marija, osnovna šola, Bučka; Kozul Franja, Podgorje 10, Zabukovec; Sebanc Lojze, V. p. 9046/3 Varaždin; Blažič Anton, Rozmanov gal, Sentvid nad Ljubljano; Lavrič Franc, Rozmanov gal, Sentvid nad Ljubljano; Dragič Janez, predmetni učit. Metlika; Pisko Jože, Ragovska - blok OLO, Novo mesto; Podbregar Marija, Povrle, Raka; Jordan Alojz, Podulce 28, Raka; Dobrave Ivan, München 33, Pflinganserstrasse 64, Deutschland; Kamp Jože, 4 Rue Paulin Mery Paris 13a, France; Bahj Štefica, St. Quirin 8 am Tegernsee, Deutschland; Wiek Bülka, (314) Hamburg 39, Einsteinweg 1, Deutschland.

X razstave domačih strojev za gradbenstvo na letošnjem Zagrebem velesejmu

KMETIJSKA ZADRUGA

Za krajevni praznik DOBRNJIČA — 18. oktober — čestitamo vsem delovnim ljudem: kmetom, delavcem in uslužbencem z željo, da bi v prihodnje dosegali še večje in pomembnejše delovne uspehe!

Dobrnjič

Krajevni urad — Krajevni odbor SZDL — Osnovna organizacija ZK — Krajevni odbor ZB — Aktiv LMS — Krajevni odbor ZROP — Krajevni odbor ZVVI — Gasilna društva Goranji vrh, Občine in Dobrnjič — Prosvetno društvo »Jože Slak«

Pred Pedagoškim tednom

Reforma prizadavanja okrog osnovne šole so vznikla iz potrebe dati osnovni šoli enotno in sodobno vsebino, ki jo naj posredujejo tudi sodobna pedagoška in didaktična sredstva. Z zakonom o osnovni šoli je podan organizacijski okvir enotnega osemletnega šolanja otrok, zajeta pa je v njem tudi osnovna vsebinska problematika nove šole. Seveda je oboje v neprestani rasti in izpopolnjevanju ter je večji ali manjši uspeh reformnih prizadevanj odvisen od mnogih čimteljev tako materialnega položaja šol, kakor tudi od usposobljenosti prosvetnega kadra, zlasti pa od tega, kako se v šoli uveljavlja družbeno upravljanje. Eno izmed važnih sredstev, dati šoli sodobnega duha, so tudi učila in ponazorila, ki skrajšujejo in olajšujejo učni proces. Kjer teh ni, ali pa so zastarela, tam ostaja učitelju v razredu le še kreda in beseda. To pa je ob

pestrosti življenja, ki vre danes v učencevem okolju, kaj malo zanimivo sredstvo, ki bi učenca dovolj močno pritegnilo k učnemu delu. Prav zato se je pokazala potreba, da pregledamo položaj, ki vlna po naših šolah glede stanja in uporabe ponazoril in učil. V ta namen so se prosvetni delavci našega okraja dogovorili, da organizirajo razstavo učil za osnovno šolo. Smo pred prireditvijo »PEDAGOGŠKEGA TEDNA« od 29. okt. — 5. novembra t. l., v čigar okviru bo prvi dan odprte razstave učil praznovan kot dan prosvetnih delavcev, druga polovica tedna (od 2. — 5. novembra) pa bo obogatena s strokovnim programom za prosvetne delavce: na vrsti bodo predavanja o metodah pouka posameznih predmetov v osnovni šoli, pripravljene bodo vzorni nastopi v vseh razredih osnovne šole, opravljena bo tu-

di izmenjava misli ob referatih in nastopih in dana bo ocena o uporabnosti, didaktično pedagoški usreznosti in prozvodnji razstavljenih učil in ponazoril.

Koristi in potrebe tega dela ni treba posebej utemeljevati. Čeprav tečejo priprave že dalj časa, si ne smemo delati utvar, da je organizacija razstav učil lahka stvar. Predvsem bo razstava pokazala stanje po naših šolah. S teh bodo prihajala v največji meri učila za razstavo. Razstava bo odkrila, da imamo prosvetne delavce in druge strokovnjake, ki so iznajditelji in izdelovalci učil in ponazoril. S tem bodo dana industriji učil napotila za serijsko izdelavo, marsikdo med prosvetnimi delavci pa bo lahko našel način in sredstva, kako pomagati nazornemu pouku z lastno domiselnostjo. Mnogo učil bo na razstavi šele kot prototip, katerih pedagoško vrednost in priporočilo za industrijsko izdelavo bo treba ob tej priložnosti ugotoviti. V tem je tudi velik pomen razstave, za katere se zanimajo in pri njej sodelujejo republiški organi, ki se bavijo s problemom izdelovanja učil.

Dan prosvetnih delavcev (29. oktober) sovpada s občinskim praznikom občine Novo mesto. S koordiniranim programom občinskega praznika in dneva

prosvetnih delavcev bosta oba elementa praznovanja le še pridobila v enotnem prazničnem okviru. Poklicna zavest in družbeno pomembnost prosvetnih delavcev bo združila tega dne prosvetne delavce vsega okraja s prebivalstvom občine Novo mesto. Prav bi pa bilo, da druge občine okraja Novo mesto omogočijo tudi v delovnem delu pedagoškega tedna (sreda — sobota) udeležbo »sicheremu« prosvetnemu delavcu na osnovnih šolah in to vsaj tiste dni, ko bo na vrsti obratnava pouka v razredu oziroma referat o določenem predmetu. Podroben program bo objavljen v naslednji številki našega lista.

Pedagoški teden naj pomaga reformo osnovne šole čim dlje razviti in jo uresničiti v praksi.

Viktor Povše: NA KONCU VASI (1960)

Ob drugi knjigi DOLENJSKE ZALOŽBE

Pred knjižnim sejmom v Ljubljani smo se pozanimali za nadaljnji program pri najmlajši slovenski knjižni založbi — Dolenjski založbi v Novem mestu, katere že prva knjiga: »Domačija« Franceta Bevka je dosegla na našem knjižnem trgu prav lep uspeh. Takole so nam povedali:

— Res bo Dolenjska založba na knjižnem sejmu zastopana šele z eno samo knjigo. Vendar menimo, da bo ta »osamljenka« tako po svoji vsebini kot po lepi in okusni izdaji dostojno predstavljala našo mlado založbo.

V knjigovoznici, torej pred izidom, je naša izdaja, roman Ilke Vaštetove IZOBČENEC, ki opisuje dolga leta življenja Janeza Traine v Novem mestu in tedanje politične in kulturne razmere pri nas. Knjigo je opremil arh. inž. De Reggi.

V tisku pa imamo troje del: 1. Dve povesti Josipa Jurčiča: KLOŠTRSKI ZOLNIR in TIHOTAPEČ (v eni knjigi) z ilustracijami akad. slikarja Bogdana Borčiča. 2. Baškovič-Cetin: NEPOKORJENI BREGOVI — slika-

nica za mladino. Ta slikanica iz časov NOB na Dolenjskem je izhajala v Dolenjskem listu in jo bomo dali v roke naši mladini za počastitev 20-letnice vstaje slovenskega naroda.

3. Barret Browning: PORTUGIJSKI SONETI v prevodu pesnika Alojza Gradnika. Teh 44 sonetov spada med najlepše svetovne lirčne stvaritve o ljubezni. Napisala jih je angleška pesnica Browningova (1806—1861). To bo prva knjiga naše zbirke »Zimzelen«, v kateri bodo izhajale zlahtne stvaritve, pesniške in prozne, domačih in tujih avtorjev. Kot vidite, je del našega prvotnega načrta nekoliko spremenjen, oziroma dopolnjen, ker nekatere stvari niso bile pravočasno pripravljene za tiskarno in smo jih zato

moral premakniti v prvi del programa za prihodnje leto. To so Mikužev Pregled NOB na Dolenjskem, Jarčev Partizanski Rog, Mirana Jarca Čudež nad Bistrico in Zupančičeve Etnografska podoba gorojskega Podgorja.

Letos: 148 mladih glasbenikov

Letos se je na nižjo glasbeno šolo v Brežicah vpisalo 148 študentov. Večinoma so to dijaki nižjih in srednjih šol iz Brežic in okolice. Na ravnanstevstvu nižje glasbene šole smo izvedeli, da je med mladino v Brežicah veliko zanimanje za glasbeni pouk, saj število slušateljev iz leta v leto raste. Na šoli so oddelek za godala, klavir, pihala in trobila in oddelek za solo petje. Precej gojencev, ki študirajo na učiteljskih in drugih srednjih in višjih šolah v Sloveniji, lahko tam nadaljujejo tudi glasbeni študij, saj jim nudijo študijski odložišča. Šola bi zaradi večjega števila slušateljev potrebovala vsaj še dva klavirja in še enega profesorja za ta instrument. Slušatelji nižje glasbene šole v Brežicah se tudi javno udeležujejo in so člani raznih ansamblov po šolah in drugod.

Okrajna skupščina: 5. NOVEMBRA

Kot smo že poročali, je okrajni svet Svobod in PD sklical redno skupščino Svobod in prosvetnih društev novomeškega okraja, ki bo 5. novembra 1960 v Dol. Toplicah. Smernice za razpravo bodo dali člani predsedstva v naslednjih referatih:

1. Vloga in mesto Svobod in prosvetnih društev v našem družbenem življenju — Jože Bogovič.

2. Kulturno izobraževanje in estetika vzgoja v društvih in klubih — Tatjana Belopavlovič.

Nekaj pogledov na dramsko dejavnost — Matko Matjan.

4. Amatersko glasbeno življenje — Jože Petančič.

Istega dne bo zvečer v Kulturnem domu v Dol. Toplicah »Večer utrinkov iz dela Svobod in prosvetnih društev«. Sodelovali bodo najboljši pevci-solisti, recitatorji, igralci, baletna skupina in instrumentalni ansambli iz našega okraja. Za prireditev bo nekaj vstopnic tudi v prodaji.

»Knjiga, v kateri koli obliki že, je največji triumfator človeštva. Knjiga, gledana z sornega kota vstajajočega razvoja človeštva, je najdragocenejša posoda kar jih je iznašel človek. Zakaj posoda je namenjena ohranitvi in knjiga je tista, ki hrani in varuje najdragocenejšo vrednoto človeštva... Poklonimo se torej knjigi, temu zlatemu ključu k vsem zakladom človeške kulture...«

Ponovili smo besede iz zlahtnega sestavka »Hvala vam, knjige«, ki smo ga ponatili pred tednom dni na tej strani. Dneve od 15. do vključno 19. oktobra smo letos v Sloveniji namenili »Sejmu knjige«. Različnim tednom, mesecem in dnevom smo pridružili pet oktobrskih dni za propagando, nakup in obisk naših knjig. Hitro bodo minili ti dnevi, prej kot v tednu dni bo za nami letošnji sejem knjige. Precej dela bo treba, da ne bodo ti dnevi minili brez haska in da ne bodo ostali neopaženi.

Zadnje soboto so se zbrali v Novem mestu predstavniki Trgovinske zbornice za naš okraj, Dolenjske založbe, študijske knjižnice, Ljudske tehnike in knjigarn domačega okraja. Pome-

Najdragocenejša, najlepša posoda

nili so, kako bi poudarili pomen Sejma knjige, o čemer je predvsem govoril Bogomil Gerlanc, tajnik odbora za Sejem knjige 1960 pri republiški Trgovinski zbornici. Na posvetu so sprejeli tudi več sklepov. Naj omenimo predvsem po pust, ki ga bodo deležni vsi kupci knjig (razen šolskih) in ki bo znašal od 15 do 50 odstotkov običajne prodajne cene. V Ljubljani bo prirejen v Križankah obešen sejem knjig, vse knjigarne pa bodo prav tako posvetile posebno skrb propagandi za knjige v svojih izložbah in prodajalnah. Naše založbe bodo izdale poseben katalog o vseh neprodanih knjigah, za katere ne vedo ne knjigarne ne kupci, ki pa marsikje brez haska ležijo v skladiščih založb. Ker sovpada prireditev z mesecem Ljudske tehnike, bo posvetena posebna skrb tudi propagandi tehnične knjige in poljudnoznanstvene literature sploh.

Nedavni sklep Izvršnega sveta LS LRS o spoznetem obveznem izvodu tiska za naše študijske knjižnice pomeni dragoceno obogatitev novomeške SK Mirana Jarca. Naša osrednja knjižnica v okraju bo poleg vsake mesec priredila enoletnega razstavo vseh novih izdaj slovenskega knjižnega trga. Uprava knjižnice pripravlja za sindikate, skupine iz šol, podjetij in ustanov posebne ogledne redkosti, ki jih hrani (skupine je treba prej prijaviti vodstvu knjižnice).

Znano je, v kako skrajno slabem stanju je večina ljudskih knjižnic v okraju. Na sestanku se je rodila pobuda, da bi s pomočjo prispevkov kolektivov naše knjigarne uredile za vsako občino v okraju po eno novo knjižnico, ki bi jo v tem času podaril krajem, ki so še brez takih zakladov. Tehnično ureditev novih knjižnic bi prevzela SK Miran Jarč. Knjigarne bodo stopile v stik z občinskimi ljudskimi odbori in z vodstvi organizacij v občinah, da bi zbrali potrebna sredstva.

O natrilih domače Dolenjske založbe poročamo danes še posebej. Toplo priporočamo ljubiteljem knjig, da si ogledajo v knjigarnah prvo knjigo Dolenjske založbe — Bevkov povest »Domačija«; prepričani smo, da bo zanimivo in res okusno izdano knjigo marsikdo rad kupil. Knjigarne bodo prodajale tudi »Gričarjev«, roman Ilke Vaštetove iz zgodovine Novega mesta.

O knjigah naj bi spregovorile te dni še posebej tudi v vseh naših šolah, v različnih večernih šolah, tečajih in seminarjih za izobraževanje odraslih, skratka povsod pokazimo več zanimanja za knjige. Ogledimo si založne in bogato izbrano novih in starejših knjižnih izdaj v naših knjigarnah, obogatimo domače knjižne police z deli, ki nas zanimajo in ki so nam potrebni. Naj bo letošnji sejem knjige krepka izpodbuda, da bomo več povečali zanimanje za dogajanje na knjižnem trgu in da bi tečen knjige prerasel v našo celoletno potrebo po knjigi, tej najdragocenejši in najzlahtnejši posodi, kar jih je iznašel človek.

... Čim več sem bral, tem bolj so me knjige zblíževale s svetom, tem jasneje sem spoznaval življenje... Skoraj v vsaki knjigi je s tihim glasom trepetalo nekakšno vznemirjenje, ki je vabilo in neznanu, prevzemalo vse srce. Vsi ljudje so tako ali drugače trpeli, vsi so bili nezadovoljni z življenjem, iskali so nekaj boljšega, se zblíževali in sporazumevali. Knjige so ves svet ovile z željo po boljšem življenju, vsaka knjiga je bila kakor duša, popisana z znamenji in besedami na papirju, in kakor hitro se jih je moj razum preko oči dotaknil, so že oživljale...

MAKSIM GORKI

Knjižno darilo založbe »Borec«

Pet knjig o dnehi, ki so pretresli svet, o velikih doživljenjskih ljudi, ki so vedeli, da je pot samo ena — tista, ki pelje v svobodo — trda in neizprosna in so se vendar podali na njo. To so knjige, s katerimi nas je založba »Borec« v teh dneh prijetno presenetila. O založbi »Borec« smo obširno že poročali v številkah našega tednika. Ustavimo se pri knjigah, ki so izšle v teh dneh:

NEŽA GRE V SMRTI je delo italijanske avtorice Renate Viganò. Avtorica na 228 straneh pripoveduje o Neži, priletni kmetici, ki prej nikoli ni odšla dalje od domačega vrta in vodnjaka, kjer so ji Nemci odpejali na v smrti, pa se je vendarle znala upreti, strejati in hoditi s partizani po trstičju in močvarnah. Neža predstavlja tisoče kmetov in delavcev, ki so zašli v borbo z zavestjo odgovornosti pred seboj in svetom. Renata Viganò črpa svoje pripovedovanje iz dni, ki jih je sama doživljala v močvirni pokrajini Valli di Comaccio, kjer je vodila partizansko sanitetno službo. Roman je preveden na 18 jezikov.

PREŽIVELA SEM TABORISKE SMRTI Jožice Vebler-Hodnikove, ki je preživela strahotne dni v največjem nemškem uničevalnem taborišču Oswiecim (Auschwitz) je dokument in obtožba okrutne nemške nečlovečnosti. Spominom Jožice Vebler-Hodnikove je dodan uradni oris tega taborišča poljske preiskovalne komisije in nekaj strani iz knjige »Komandant Oswiecima, ki jo je napisal naj-

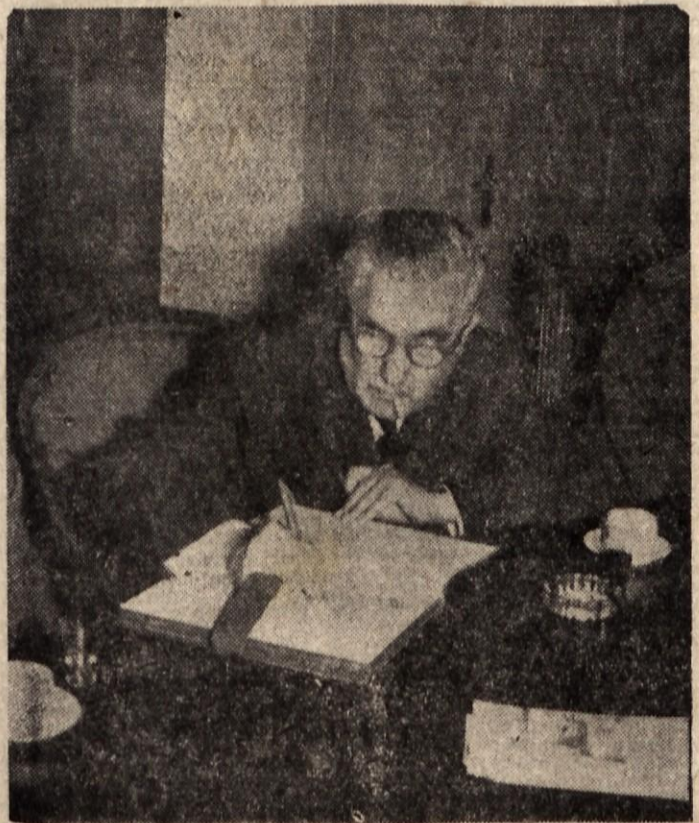
večji krvnik vseh časov R. Höss.

SREČANJA V VOJNI Milutina Vujovića so nastala po pisateljevih dnevniških zapiskih, ki jih je pisal domala med vso vojno. Iz njih so vzeti tudi liki borcev, boji in ostali dogodki, ki si sledijo v zaporedju resničnega dogajanja. SREČANJA pripovedujejo o nepozabnih dogodkih med vojno in odkrivajo prizore tovarništva črnogorskih partizanov in I. proletarske brigade. Vrednost Vujovičevega dela SREČANJA V VOJNI povečuje nepopredna izpoved in živo pripovedovanje.

ZITA ZORJO so nadaljevanje prve Poličeve knjige »Čudežna pomlad«, ki jo je založba Borec izdala lani. Knjiga ZITA ZORJO vsebuje zapiske osvobodilnega boja v blivšem stiškem in kočevskem okrožju od roške ofenzive do kapitulacije Italije. Knjiga je napisana na osnovi zgodovnih dokumentacij. Sleherni dogodek v knjigi se naslanja na naše ali sovražnikove dokumente. Pisatelj nam z izredno vernostjo na slikovit način opisuje velike in drobne dogodke v času NOB.

Druga knjiga **VIHARNIH ČASOV** obsega najlepši izbor ratnikov radijskih oddaj »Se pomnite, tovariši!« iz let 1957 in 1958. Knjiga upravičeno nosi podnaslov Spomini na partizanska leta, saj so vsi zapiski v resnici spomini borcev na dogodke iz narodnoosvobodilne vojske. Borci in vsi, ki jih čas NOB zanima, bodo z veseljem posegli po tej knjigi.

—ak

Francet Bevka se vpisuje v spominsko knjigo študijske knjižnice MIRAN JARČ pred otvoritvijo razstave ob 70-letnici pisateljevega življenja

Nadica je bila presrečna, ko ji je pisatelj Francet Bevka napisal posvetilico v spominsko knjigo (v sredi stoji upravnik SK tovariš Bogo Komelj)

Zgled društva v Veliki Dolini

Se nekaj dni in končani bodo občni zbori Svobod in prosvetnih društev, ki so tudi letos bili dobro pripravljene. Tak je bil tudi sestanek članov prosvetnega društva v Vel. Dolini. Kljub obilnemu jesenskem delu so se ljudje zbrali v velikem številu. In še nekaj je bilo razveseljivo: zanimanje in volja za nadaljnje delo mladine, ki je jedro tega marljivega društva. Nimajo dostojno opremljene dvorane delajo v vlažni in mrzli kleti, nimajo klubskega prostora s knjižnico in čitalnico, vendar so vestni člani. Upravičeno pa bi gledali na pogoje v katerih živi, ta kolektivni dejal: Ne moremo delati! Zato je vredno o tem napisati nekaj besed.

Iz uvoda predsednika Antona Bukovinskega in živahnega razgovora skoraj vseh navzočih lahko povzamemo bistveno iz dosedanjega dela in bodočih načrtov. Štiri prireditve so pripravili v lanski sezoni in jih večkrat ponovili doma, pa tudi v drugih krajih so gostovali. Vse prireditve so bile v prej omenjeni »dvorani«, iz katere so morali večkrat v večdih zmošiti vodo, ki izvirja iz tal. Vse to pa ni oviralo prijetnega razpoloženja ljudi, ki jim te prireditve zaradi odda-

ljenosti od večjega centra pomenijo skoraj edino razvedrilo in kulturno doživetje. Pa so sklenili, da bodo ta svoj borni prostor, ki jim toliko pomeni, izboljšali. S prostovoljnimi delom članov in materialno pomočjo ObLO Brežice (ker bo prostor rabil tudi šol), preurejajo, betonirajo, postavljajo nov oder in prva prireditve v tej sezoni bo že v novem okolju.

Režiserja so poslali na seminar, hočejo da bi dobro igrali. Imajo moški pevski zbor, sedaj pa so sklenili, naj bo v bodoče mešani zbor, ker se žele vanj vključiti tudi dekleta. Instrumentalna skupina se pripravila na noveletni nastop. Društvo je prevzelo tudi skrb za pionirsko igralno skupino na šoli in za lutkovno gledališče, ki že uspešno dela.

Pozno v noč so mladi in starejši, ki so prišli točno ob

Vredna in lepa SPOMINSKA KNJIGA

Kulturnoprosvetno društvo »Slovenski dom-Triglav« v Karlovcu je mimo vrste prireditev in proslav ob svoji 30-letnici izdalo tudi »Spominsko knjigo«. Čeprav šteje le 24 strani (večjeje formate) je to delce dragocen prispevek ob jubileju tega društva. Tine Kristan piše o življenju in razvoju društva »Triglava« do druge svetovne vojne, obnovi in življenje društva po osvoboditvi in pa opisal njegov sedanjí predsednik Adolf Gruđen. Tajnik Jože Košir razčlenjuje interno družbeno življenje, v posebnem članku pa je orisal razvoj in uspehe sekcije »Mladih harmonikarjev«, ki slove po vsej državi. Letos šteje sekcija 287 mladih harmonikarjev. Gizela Špec v kratkem, tednjem članku »Jezika pozabiti nikdar« poudarja, kako važno je, da mladi rod karlovoških Slovencev čimbolje zna in pozna svoj rodni jezik. V ta namen te društvo organiziralo tudi posebne tečaje slovenskega jezika. Sledi članek »Grob Valentina Mančarja v Karlovcu«, ki opisuje življenje tega slovenskega pisatelja sošolca Stritarja, Erjavca, Tuška. Mandelc

je bil profesor v Karlovcu, kjer je tudi umrl. Marjan Frlječ obuja spomine na emigrantsko društvo primorskih Slovencev »Istra-Tret-Gorica« in povezuje s prosvetnim društvom »Triglav«. Toplo zaključno besedo knjigi je napisal vneti delavec na pevskem in glasbenem področju društva, Slovenec po materi, Drago Passek.

Vsebinska Spominske knjige je pa dana tudi v zlahtni obliki: lep papir, tisk in format in fotografije, od katerih prva predstavlja slovensko dekle. Društvo je s to knjigo dalo dragocen prispevek svojemu pomembnemu jubileju, Karlovoški Slovenci pa so dobili še posebej z njo vredno kulturno darilo.

S. Šali

NE ZAMUDITE POPUSTA

ki ga boste deležni v vsaki knjigarni v času SEJMA KNJIG od 15. do 19. oktobra 1960!

V ATOMSKI RAKETI NA LUNO

PRIPREJENO PO FANTASTIČNI ZGOBBI R. O. FOHLERJA

1. — Profesor Fabinius je med poukom spet napolnil vse table ogromne učilnice 274 s svojimi računi. Nekaj minut po zvonjenju si je opral prah krede s prstov, se s prijaznim nasmehom priklonil in zapustil učilnico. Slušatelj so še dolgo po njegovem odhodu strmeli v table in se izmenoma sklanjali nad svojimi šepnami pisalnimi stroji. Tudi Illming Ron se je potrudil, da bi dobesedno v znoju svojega obraza ujel s pisalnim strojem množico črk in števk s tabel, še preden bi postale pien služiteljeve gobe in cunjje. »Si lahko sedel pri tej fabinjski naglici?« mu je zaklical tovariš z imenom Harry iz prvih vrst.

2. — Pogovor se je nato nadaljeval pred strešnim hangerjem vseučilišča, kamor sta dospela oba prijatelja z dvigalom, potem ko sta zaprla svoja pisalna stroja in ju spravila v žep. »S strojem je moč slediti temu Fabinius, toda... In kaj praviš ti, Harry?« je vprašal Illming tovariša, ki je nosil naočnike. »S časom bomo vse polagoma dojel,« je menil Harry. Nato sta potegnila na ploščad, ki je služila za vzletišče, svoj helikopter, si pomahala in odletela navpično v zrak, da bi visoko zgoraj nad morjem hiš odbrednala vsak v svojo smer. Illming je pristal na strehi domače hiše in odhitel k očetu in materi, ki sta ga pranje oblečena že pričakovala.

3. — »Kaj pa to pomeni?« je vzkliknil študent. »Zdi se mi, da živim na luni!« je odgovoril oče Rose. »In to naj bi bil tehnični visokošolec in bodoči inženir!« — »Aha,« se je domislil Illming, »beseda luna zadostuje, moj strogi gospod oče! Odpravljaj se k vzletu rakete za polet na luno, ti, ki so ti zavrnili odlično konstrukcijo, da bi sprejeli McCarterjevo, ker je cenejša?« Konstruktor Ron je odgovoril: »Ali naj se mar zaradi tega skrijem v miško luknjo? Ne samo športnik, tudi znanstveni delavec se mora sprijazniti s porazom, če ga doleti.« — »To je prava beseda, oče!« je vzkliknil Illming. »Prišel je bom za besedo, če bom padel pri izpitu. Mati, ti si priča!« — Nato so povečevali.

PROTIPAPEŽ KLEMENT XV.

Michel Collin, župnik iz Alzacije, je pozval papeža Janeza XXIII., naj mu odstopi svoje mesto, sicer se dobil takšno spo...

rožilo iz nebes. Zaradi tega ga je škof iz Nancyja odstavil in izobčil. To pa trmoglavemu župniku ni vzel poguma. Proglasil se je za papeža Klementa XV in pričel zbirati okoli sebe vernike za pohod na Rim. Za zdaj število njegovih pristašev ne presega deset.

»Visoka« umetnost

Komaj 24 ur po odkritju štiri metre visokega kipa gola mškega v Liverpoolu so ta kip zopet odstranili. Prebivalstvo je uprizorilo pred kipom pravcarne demonstracije. Kip ima samo pol glave in nobene roke, razen tega pa grozno dolge noge in grčava kolena.

Nepotrebna skrb

Pariški občinski svetnik dr. Pinotto je na neki seji občinskega sveta zahteval, naj francoska televizija oddaja zvečer spored, ki ne bo zanimiv za otroke, da bi starši svoje otroke lažje spravili spat. Njegov je prejel svetnik cel kup pism, v

katerem mu gledalci francoske televizije pišejo, da je njegov predlog sicer dober, vendar, to da nepotreben, ker je spored francoske televizije tako dolgočasen, da ne uspeva samo otrok, temveč tudi odrasle.

Pozdravite svoje v tujini z DOLENJSKIM LISTOM! Naročite jim ga - hvalešni! Vam bodo za pozornost!

Igra z orožjem

V Celovcu je nedavno tega neki maskiran možakar vdril v gostilno »Pri treh golobih« in s pištolo v roki zahteval od gostilničarke, naj mu izroči ves denar iz blagajne. Gostilničarka pa se ni dala ugnati v kozlj rog; pograbila je puško, ki je stala za blagajno in jo namerila na nepridiprava, ki je prestrašen izpustil pištolo iz roke in pobegnil. Izkazalo se je, da je bila pištola otroška igračka, ki brizga vodo. Tudi gostilničarčina puška ni bila prava; bila je lesena igračka njenega sina...

KAJ JE SREČA?

Slavnega indijskega pesnika Rabindranatha Tagoreja so vprašali, kako pravzaprav človek doseže srečo. »Veste, poznam nekaj nasvetov, samo prej mi povejte, kako dolgo naj sreča traja,« je odgovoril Tagore. Poslušalci so se spogledali, potem pa pravi eden: »Ne razumemo, kaj mislite s tem: kako dolgo naj traja?« »Vidiš,« je dejal slavn pesnik, »če hočeš biti srečen eno uro, se napij. Če hočeš biti srečen štirinajst dni, se oženi. Če pa hočeš uživati trajno srečo, si kupi vrt in se posveti zelenjavi in rožam.«

MORALNA POMOČ

(Psihološka zgodba v treh delih)

PRVI DEL

Direktor tovarne obutve stoji v svoji pisarni, obesi klobut in plašč na obešalnik in z mučeniškim obličjem vpraša sekretarja:

— Ali nam prinaša jutranja pošta kakšno razvedritev? — Pogledajte sami, Georgij Petrovič. Mislim, da ne. In direktor se poglubi v čitanje pism. Eno prebere na glas:

»Tovariš direktor! Ali sta vam znani besedi »kovič in mučenik?« Če vam nista, vam ju bom jaz razložil: kovič so čevlji, ki jih izdeluje vaša tovarna, mučenik pa je človek, ki jih kupuje.«

— Vedno isto, — neveselo zamrmra direktor. — Ni tako strašno, — prebrisano pripomni sekretar, — preberite tole!

Direktor odpre še pismo, napisano z lepim okroglim rokopisom, in prične brati: »Spoštovani tovariš direktor! Tole vam piše upokojenec Fjodor Vikentjevič Lukavec, prebivalec Urala s sedežem v Revdi. Pred štirimi leti sem

kupil čevlje vaše tovarne. Nosi sem jih vsa štiri leta z največjim užikom. Zato vas prosim, da mi sporočite, koliko veljajo nizki čevlji številka 40 z usnjenim podplatom...«

Direktorju se od veselja zasolzi oči. — Resnično, imeniten deček! Tole pismo bom pokazal v komiteju! Treba bo pripraviti

Piše: I. VOROBEJ

viti mapo z napisom: »Pisma hvaležnih potrošnikov.« Temu staremu pa pošljite čevlje brezplačno — iz reprezentančnega sklada!

DRUGI DEL

Direktor tovarne konserv stoji v svoji pisarni, se zvali v naslonjač, si ogleda velik kmp pism, ki ga je tajnica položila predenj, in zaskrbeljevano vpraša:

— Ali je kaj pritožb? — Skoraj tridesetne pošte. — Nočem brati! Zakaj bi se vznemirjal! — Eno pismo le morate prebrati, Miron Glebovič, ker ni

drugim prav nič podobno, — samo jaz jih hvalim. Direktorji pa so tudi ljudje. Lepa beseda lepo mesto najde! (Iz »7 DNI«)

In direktor prične nezaupno brati. Nenadoma se mu obrvi dvignejo, obraz pa se mu razširi v nasmeh. Bere počasi in na glas:

»Spoštovani tovariš direktor! Tole vam piše upokojenec Fjodor Vikentjevič Lukavec, prebivalec Urala s sedežem v Revdi. Vaše conserve, poseben tiste z golažem, so mi zelo všeč. Golaž je zares mojstrsko pripravljene. Ker bom kmalu oženil svojega mlajšega sina, želim svatbeno mizo okrasiti z vašim golažem. Zato vas prosim, da me obvestite, koliko velja dajset konserv...«

Direktor se pšcipne in pogleda tajnico: — To pismo je balzam za mojo dušo. Dali ga bomo v okvir in ga obesili v čakalnici. Temu dobremu dedku pa pošljite ne dajset konserv, ampak cel zaboj. In brezplačno, iz reprezentančnega sklada...«

TRETI DEL

Odpuščen mornar Lukavec, sin Fjodora Vikentjeviča Lukavca, se vrača v Revdo. Nemalo je začuden, ko zagleda pred hišo poštni avto, ki raztovarja pošiljke. Na dvorišču zagleda tuaj novo zgrajeno shrambo, v katero so nosili pakete. Sam Fjodor Lukavec pomaga pri nošenju. Po pozdravu vpraša sin očeta, kdo mu pošilja toliko paketov.

— Direktorji tovarni, — mu pomosno odgovori oče. — Jaz jim pomagam moralno, oni pa meni materialno. Gotovo veš, kaj se pravi biti direktor tovarne. Vsi ga napadajo — komiteji, časopisi, potrošniki.

BOTROVSTVO
Gostilničar: »Zakaj mi pa zmeraj praviš boter?«
Gost: »I zato, ker zmeraj krstite vino!«

V TRGOVINI
»Dvomite, če je tole čista volna? Naj vam povem, da so nekdo našo sranko, ki je pri nas kupovala volno, požrli volkovi, misleč, da je ovca...«

TEŽAVA
»Kaj si pa tako kisel, Bonifac?«
»Oh, pes se mi je zgubil, že pred tremi dnevi.«
»Daj oglaš v časopis.«
»Nič ne pomaga: saj ne zna brati!«

NA OBISKU
»Kaj ste storili nesrečnik! Ta porcelanski kipec je bil star najmanj štiri sto let!«
»Oh, hvala bogu! Sem se že ustrašil, da je nov.«

DRUŽINSKA IDILA
»Moja žena ima čudno razpado — včasih bedi do jutra.«
»Kaj pa počne vso noč budna?«
»Mene čaka...«

PREVENTIVA
»No, vidite, danes pa že prav dobro izgledate.«

»Najbrž zato, ker sem natanko upošteval, kar piše na steklenički.«

»Kaj pa piše?«
»Držite dobro zaprto.«

NAPAČNA DIAGNOZA
»Veš, zdravnikom pa res ni verjeti! Mojemu sosedu so napovedali, da bo umrl od srčne kapi, v resnici ga je pa avto povozil.«

MED ZALJUBLJENCI
»Strogo ti prepovedujem, da se nasmihati tisti goski, ki te tako zaljubljeno gleda! Zakaj imaš pa mene?!«

ZASČITA PROTI PUŠČICAM

Ščit, starinsko obrambo orožje, je zopet prišel v modo. Na ulicah Leopoldvilla v Kongu je mogoče videti vojake Združenih narodov, ki so poleg najmodernejšega orožja oboroženi tudi s ščiti. Ti naj bi jih v primeru potrebe zavarovali pred puščicami, ki jih še danes uporabljajo mnoga plemena v Kongu.

Mali oglaš v domačem tisku — zanesljiv uspehi!

LAKOTA - problem naših dni

Vsako leto so v Zenevi mednarodna srečanja, tako imenovana »rencontres Internationales«, ki sestojijo iz vrste predavanj in razprav. Namen teh

razgovorov ni, da bi dosegli vsi sodelujoči soglasje, temveč da bi vsak udeleženec svobodno povedal svoje mnenje o problemih, ki rešijo človeštvo.

Letošnje 15. srečanje je bilo posvečeno temi »lakota«. Razprava se je sukala okoli stvari, ki so vsakdo pozna. Značilna je bila letos tudi udeležba mladine, ki je odkrila še ne dovolj obdelano področje svojega sodelovanja.

Svevda je lakota stara toliko kot človeštvo. Toda v zadnjih desetletjih so se zgodile stvari, ki so napravile iz nje problem številka 1 naših dni. Narodi se s tem bitem človeštva kratko malo več ne morejo spoprijazniti. Zdi se, da je naše stotletje dobilo veliko nalogo, da odpravi lakoto z zemeljske oble da vsaj ustvari ugodne pogoje za rešitev tega problema. Zakaj pa ravno zdaj? Ker ima človeštvo prvih vse tehnične pogoje za to, ker stradajoči narodi vedo, da so nekateri narodi stli ali se naravnost dušijo v izobilju, in ker se bo človeštvo, od katerega približno polovica strada v prihodnjih štiridesetih

letih predvidoma podvojilo. Ta dejstva silijo znanstvenike k razmišljanju. Po pravici je prišla mednarodna organizacija za prehrano in kmetijstvo FAO svoj »pohod proti lakoti«. Glavni namen tega »pohoda« je, od katerega približno polovica strada v prihodnjih štiridesetih letih, »stihiti narodov je, da ta pohod z vsemi sredstvi podprejo.

Vse naročnike v Sloveniji obveščamo, da jih bodo te dni obiskali pismonoše zaradi plačila zapadle naročnine za II. polletje 1960. Prosimo, poravnajte dolžne zneske takoj in nam tako olajšajte delo v upravi lista. Naročniki v drugih republikah so opomine za poravnajo zapadle naročnine prešli v pismih.

UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

KARDINAL PROTI ŽENSKIM HLAČAM

Zolene, pa tudi vesole potemke je izzvala v Italiji okroglica genovskega kardinala Sirija podrejenemu duhovništvu, naj nastopa proti vedno bolj razširjeni modi, da ženske nosijo hlače. Kardinal čisto resno trdi, da hlače niso za ženske samo nedostojno oblačilo, temveč da imajo tudi slab vpliv na njeno dušo in motijo naravne odnose med spoloma. Zaradi vsega tega priporoča kardinal duhovništvu, naj se z vsemi sredstvi bori proti nadaljnemu širjenju te mode.

